

Sygn. akt IV CZ 11/18

POSTANOWIENIE

Dnia 28 marca 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Katarzyna Tyczka-Rote (przewodniczący)

SSN Anna Kozłowska (sprawozdawca)

SSN Roman Trzaskowski

w sprawie z powództwa W.Z., J.G., E.L. i M.Z

przeciwko M.J. i K.J.

o usunięcie niezgodności pomiędzy stanem prawnym nieruchomości ujawnionym

w księdze wieczystej a rzeczywistym stanem prawnym,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 28 marca 2018 r.,

zażalenia pozwanych

na wyrok Sądu Okręgowego w T.

z dnia 11 października 2017 r., sygn. akt VIII Ca [...] /17,

**oddala zażalenie pozostawiając rozstrzygnięcie o kosztach
postępowania zażaleniowego w orzeczeniu kończącym
postępowanie w instancji.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 25 kwietnia 2017 r. Sąd Rejonowy w B. oddalił powództwo W.Z., J.G., E.L. M.Z. skierowane przeciwko M.J. i K.J. o usunięcie niezgodności między stanem prawnym nieruchomości ujawnionym w księdze wieczystej a rzeczywistym stanem prawnym i orzekł o kosztach procesu. Z ustaleń i ocen Sądu wynikało, że po stronie powodowej powinien występować również S.G., spadkobierca ustawowy S.G., łączny udział jej spadkobierców w sprawie, jako współwłaścicieli objętej żądaniem nieruchomości, był bowiem konieczny. Brak pełnej legitymacji łącznej procesowej w sprawie pociągał za sobą skutki materialnoprawne w postaci oddalenia powództwa.

Na skutek apelacji powodów, Sąd Okręgowy w T. uchylił zaskarżony wyrok i przekazał sprawę Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego. Sąd ten dzieląc zarzut apelacji naruszenia art. 195 § 1 w związku z art. 72 § 2 k.p.c. wskazał, że jeżeli okaże się, że nie występują w sprawie w charakterze powodów lub pozwanych wszystkie osoby, których udział łączny w sprawie jest konieczny, sąd ma obowiązek wezwania strony powodowej, aby oznaczyła w wyznaczonym terminie osoby niebiorące udziału w taki sposób, by ich wezwanie lub zawiadomienie było możliwe, a w razie potrzeby, aby wystąpiła z wnioskiem o ustanowienie kuratora. Zaniechanie tych czynności przez Sąd pierwszej instancji czyniło zarzut apelacji uzasadnionym, a wobec treści art. 391 § 1 zdanie 2 k.p.c. wyłączającym przekształcenia podmiotowe w postępowaniu apelacyjnym, zaskarżony wyrok podlegał uchyleniu z przekazaniem sprawy Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania.

Zażalenie na wyrok Sądu Okręgowego, w trybie art. 394¹ § 1¹ k.p.c., wnieśli pozwani domagając się jego uchylenia.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Sąd drugiej instancji poza przypadkami, w których zachodzi nieważność postępowania (art. 386 § 2 k.p.c.), może uchylić zaskarżony wyrok i przekazać

sprawę do ponownego rozpoznania, czyli wydać orzeczenie „kasatoryjne”, „tylko w razie nierozpoznania przez sąd pierwszej instancji istoty sprawy albo, gdy wydanie wyroku wymaga przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości” (art. 386 § 4 k.p.c.). Zażalenie na orzeczenie sądu drugiej instancji uchylające zaskarżony apelacją wyrok i przekazujące sprawę sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania przewidziane przez ustawodawcę, jako remedium na bezzasadne stosowanie przez sądy odwoławcze art. 386 § 4 k.p.c., służy kontroli przez Sąd Najwyższy prawidłowości wyboru przez sąd drugiej instancji tej formy orzeczenia. Kontrola ta jest jednak zredukowana wyłącznie do oceny istnienia procesowej podstawy uchylecia zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania. Sprowadza się, więc tylko do sprawdzenia istnienia wskazanej przez sąd odwoławczy podstawy wydania orzeczenia „kasatoryjnego”, tj. istnienia - w przypadkach, których dotyczy art. 386 § 4 k.p.c. - nierozpoznania istoty sprawy przez sąd pierwszej instancji lub konieczności przeprowadzenia w sprawie postępowania dowodowego w całości. Kontrola ta nie obejmuje badania prawidłowości innych czynności procesowych podjętych przez sąd drugiej instancji ani zasadności poglądów tego sądu na temat prawa materialnego mającego zastosowanie w sprawie.

Do nierozpoznania istoty sprawy przez sąd pierwszej instancji dochodzi w razie zaniechania - obojętnie, z jakiej przyczyny - zbadania przez sąd pierwszej instancji materialnej przesłanki żądania powoda. Może to wynikać w szczególności z bezpodstawnego stwierdzenia braku pozytywnej przesłanki jurysdykcyjnej, w tym legitymacji procesowej strony. Taka sytuacja miała miejsce w badanej sprawie. Jeżeli bowiem sąd pierwszej instancji stwierdził konieczność udziału w sprawie po stronie powodowej jeszcze innych osób, oddalenie powództwa przed wyczerpaniem trybu przewidzianego w art. 195 k.p.c., który miał obowiązek zastosować z urzędu, mieści się w pojęciu nierozpoznania istoty sprawy. W tej sytuacji wydanie przez Sąd Okręgowy orzeczenia kasatoryjnego nie może być uznane za naruszające art. 386 § 4 k.p.c.

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁴ w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c. oddalił zażalenie, jako pozbawione uzasadnionych podstaw.

jw

a.l.